Na vysoké noze

OD AUTORA BESTSELLERU NA VOLNÉ NOZE

Řiďte své finance sami a s nadhledem

1.
česká kniha o osobních financích inspirovaná drobnými podnikateli

Robert Vlach

Jan Melvil publishing

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Řekli o knize

„Konečně je tu finanční manuál, který vám neslibuje důchod ve třiceti výměnou za to, že se upíšete systému, filozofii nebo závazkům, s nimiž nesouzníte. *Na vysoké noze* naopak vrací opratě finančního řízení do vašich rukou a konkrétně ukazuje, jak zvyšovat příjmy, vytvářet rezervy, plánovat i investovat. Bez cizí pomoci a za hodinu měsíčně. Kdyby se tahle kniha fasovala k první výplatě (nebo proplacené faktuře), byli bychom všichni za vodou."

— **Michelle Losekoot**, spisovatelka a tvůrkyně

„Peníze jsou v Česku pořád ještě trochu tabu, a Robert o penězích rovnou napsal knížku. A za to velký dík. Konečně máte v rukou čtení o tom, jak se ve vlastních financích vyznat, přemýšlet o nich po svém a nechat peníze pracovat pro vás. A je jedno, jestli podnikáte, investujete, nebo jen spravujete rodinnou kasu. Inspirativní, praktické a užitečné čtení."

— **Margareta Křížová**, byznys mentorka, poradkyně a investorka, známá z pořadů *Den D* či *Máme na to*

„Osobní finance nás provázejí celým životem. Kniha Roberta Vlacha je skvělým bedekrem, který pomůže každému při budování a správě vlastního majetku dělat dobře promyšlená rozhodnutí."

— **Jan Hájek**, **CFA**, portfolio manažer největšího českého akciového podílového fondu Top Stocks

„Myslel jsem si, že o penězích už něco vím. Pak jsem začal číst *Na vysoké noze* a zjistil, že mám ještě docela slušné rezervy – a bohužel nemyslím jen ty finanční. Robert má vzácný dar psát o penězích chytře, lidsky a tak prakticky, že místo obvyklé chuti knihu odložit jsem měl chuť podtrhávat, počítat a něco hned změnit. Kéž bych ji měl v ruce o dvacet let dřív! Můj život mohl být ještě bohatší (doslova)."

— **Broňa Sobotka**, nadšený učitel angličtiny z Brna, autor bestsellerů *Zamilujte se do angličtiny* či *Very hard ořechy*

„Klobouk dolů, *Na vysoké noze* je fakt skvělá a komplexní finanční bible pro každého člověka. Líbí se mi zdůrazňování, že každý si v těch jednotlivých fázích musí najít svou cestu a žádná není ta jediná správná. S tím jednoznačně souzním a myslím si, že to nejvíc ocení ti, kterým nesedí zjednodušující poučky v běžných knihách o osobních financích. *Na vysoké noze* není učebnice, ale spíš nepřeberný zdroj inspirace a praktických příkladů, ze kterého může čerpat úplně každý. Po této knize opakovaně sáhnete, kdykoli budete řešit nějakou záležitost týkající se peněz. Rozhodně se vyplatí ji v knihovně mít."

— **Michala Janatová**, **CFA**, nezávislá investiční poradkyně a zakladatelka Jamico, lektorka kurzu *Základy bohatství*

„Robertova kniha *Na vysoké noze* je nepostradatelným kompasem ve složitém světě osobních financí. Krásně ukazuje, že to není jen o číslech, ale taky o psychologii: o sebevědomí, hodnotách a pocitu bezpečí. Navíc je doslova nabitá tipy na další knihy, články, rozhovory i odborníky."

— **Zuzana Bílková**, majitelka vlněné manufaktury Besky, držitelka cen *EY Podnikatel roku, Živnostník roku* a *Český Goodwill*

„Robert Vlach napsal neobyčejně praktickou knihu o velmi obyčejných věcech – o vydělávání peněz, o jejich utrácení, o spoření, investování a zacházení s majetkem. Její největší předností je, že čtenáři nenabízí univerzální recepty, ale učí ho přemýšlet samostatně a převzít odpovědnost za vlastní finance. Peníze zde nejsou cílem, ale nástrojem svobody, stability a dobrého života. Kniha *Na vysoké noze* by měla být v knihovně každého, kdo chce mít svůj život ve vlastních rukou."

— **Daniel Gladiš**, investor a zakladatel Vltava Fund, autor bestsellerů o akciových investicích

„Tuhle knihu a její nástroje do každé rodiny! Kdysi dávno jsem se v podnikání odpíchla od šablony finančního plánu, kterou Robert publikoval, a dnes s jeho upravenou verzí řídím celý náš firemní holding s obratem přes sto milionů korun. Skvělé jsou i další kapitoly a nástroje. Oceňuji obrovské množství praktických tipů. Myslím, že přesně to čtenáři hledají – nejen hromadu teorie, ale velmi konkrétně popsané kroky a postupy. Návody, jak nad věcmi přemýšlet. S mnoha částmi vyloženě souzním. *Na vysoké noze* je zkrátka příručka moderního finančně zdatného člověka. Aktuální, ale zároveň nadčasová."

— **Eva Mira**, spoluzakladatelka a CFO v Terahype

„Neustále se zaklínáme tématem finanční gramotnosti, ale tohle? Tohle je kniha o finanční vyrovnanosti – vnitřním porozumění a zavlastnění správy nejen osobních, rodinných, ale i profesních financí."

— **Dalibor Pulkert**, podnikatel a autor knihy *30 hodin*

„Finance jsou disciplína, kterou nás nikde neučí, ale zároveň na ní závisí celý náš život. Proto jsem ráda, že Robert napsal o osobních financích knihu, kterou by si měl přečíst každý – a mladí lidé ideálně hned v patnácti. Jde na to od základů a píše jasně a srozumitelně. A tím dělá službu celé naší společnosti. Díky, že takové téma zvedáš a předáváš dál!"

— **Aneta Martinek**, podnikatelka a spoluzakladatelka #HolkyzMarketingu a #HolkyzByznysu, autorka knih *Organizační porno* a *Holky to chtěj taky*

„Podnikatelé se s penězi naučili žít jinak – nespoléhají na to, že příští rok bude stejný jako ten letošní. Robert tenhle přístup poprvé sepsal tak, aby ho mohl použít každý: bez poradců, bez produktů, s obyčejnou tabulkou a hodinou měsíčně. Kdybych tuhle knihu měl v ruce před patnácti lety, ušetřila by mi pár hodně drahých lekcí."

— **Miroslav Uďan**, angel investor, podnikatel a spoluzakladatel Shoptetu

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

NA VYSOKÉ NOZE
Řiďte své finance sami a s nadhledem
Robert Vlach

Copyright © 2026 Robert Vlach

V edici Pod povrchem vydalo nakladatelství Jan Melvil Publishing v Brně roku 2026. Žádná část této knihy nesmí být nijak použita či reprodukována bez písemného svolení, s výjimkou případů krátkých citací jako součásti kritických článků a recenzí. Obsah knihy slouží výhradně ke vzdělávacím účelům. Automatizované využití textů a dat ve smyslu čl. 4 směrnice Evropské unie 2019/790 je bez souhlasu majitelů práv zakázáno.

AI TRANSPARENTNÍ: Jan Melvil Publishing upřednostňuje lidskou kreativitu a talent před obsahem generovaným AI. Tato kniha splňuje podmínky autentického lidského autorství.

Odpovědná redakce Lenka Čížková
Hlavní oponenti Michala Janatová, Tomáš Baránek
Redakční spolupráce Zuzana Kačerová
Sazba a grafická úprava David Dvořák
Ilustrace na obálce a v textu Martin Sodomka
Obálka Tomáš Baránek, David Dvořák
Grafika Mira Szkandera
Jazyková korektura Hedvika Landová
Tisk a vazba PBtisk, a. s., Příbram

Vydání první
Jan Melvil Publishing, 2026
Všechny naše knihy najdete na
www.melvil.cz

Stránka o knize: navysokenoze.cz
Digitální příloha knihy: navysokenoze.cz/priloha
Výsledky průzkumu citovaného v knize: navolnenoze.cz/jakse

Vydáno s podporou portálu nezávislých profesionálů Na volné noze
navolnenoze.cz

Chyby a připomínky: melvil.cz/chyby
Pochvaly a recenze: melvil.cz/kniha-na-vysoke-noze, libisemi@melvil.cz
Zpětná vazba autorovi: kniha@vla.ch
Kniha vychází také elektronicky a jako audiokniha.

ISBN 978-80-7555-351-5

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Tuhle knihu věnuju mé milované Lence,
našim dětem Richardovi a Olivii a mým rodičům Janě a Karlovi,
kteří se nebáli začít podnikat v nejistých časech.

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Děkuju Stevenovi Pressfieldovi za povzbuzení i podporu
a mým skvělým oponentům a oponentkám. Michala Janatová,
Tomáš Baránek, Michelle Losekoot, Daniel Gladiš,
Jan Romportl, Ilona Černochová, Dušan Janovský, Jiří Benedikt,
Eva Nešverová, Michal Špaček, Hana Jadavan, Michal Hanych,
Barbora Šaldová, Jaroslav Marušák a Michal Souček
mi nejvíc pomohli svými poznámkami a návrhy knihu
dotáhnout do výsledné podoby.

Milí přátelé, vřele děkuju za vaši pomoc!

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

O AUTOROVI

Robert Vlach (*1978) je podnikatel a podnikatelský poradce s více než dvacetiletou praxí v oboru. Od roku 2005 se jako vůbec první český publicista, konzultant a lektor věnuje systematické podpoře podnikání na volné noze prostřednictvím internetového portálu Navolnenoze.cz, který dnes patří mezi největší národní komunity nezávislých profesionálů na světě. Jeho první kniha *Na volné noze: Podnikejte jako profesionálové* z roku 2017 se stala okamžitým bestsellerem a jen v češtině se jí prodalo přes 20 tisíc výtisků. Později vyšla v přepracovaném anglickém vydání jako *The Freelance Way* v prestižní byznysové edici HarperBusiness světového nakladatelství HarperCollins a v několika dalších překladech. Robert patří k nejvýraznějším osobnostem v oblasti podnikatelské a finanční osvěty s mezinárodním přesahem. Založil první think-tank pro nezávislé profesionály v Evropě a působí jako odborný garant evropsky ojedinělého kurzu freelance podnikání *Od UČO k IČO* na Masarykově univerzitě, kde rovněž zasedá v Radě pro transfer technologií a komerční spolupráci. Je členem finálové poroty soutěže *Živnostník roku,* která každoročně oceňuje přínos a úspěchy drobných podnikatelů. O Robertově práci informovaly prostřednictvím článků a rozhovorů desítky místních i zahraničních médií; z českých například *Forbes*, *Hospodářské noviny*, *MF DNES*, Český rozhlas nebo Česká televize. Má za sebou nespočet vystoupení, debat a přednášek po celém Česku a Evropské unii, včetně úvodní keynote o finančním sebeřízení na mezinárodní konferenci *Day of the Freelancer* v Bruselu. Jeho pragmatický přístup k osobním financím vychází mimo jiné ze čtvrtstoletí práce s drobnými podnikateli a nezávislými profesionály prostřednictvím konzultací, školení, průzkumů, rozhovorů a osobních setkání. S rodinou žije střídavě v Česku a ve Španělsku. Více na RobertVlach.cz.

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

OBSAH

1 / Finanční zdatnost 15

Prosím, nastupte si 17

- Když jde o peníze, jen intuice nestačí 18
- O čem je tahle kniha 18
- Živá inteligence 19
- Óda na obyčejný svět 21

Základy finanční sebeobrany 23

Školy myšlení je třeba znát

- Nepopsaný příběh osobních financí 23
- Kořeny hospodárnosti v sobě máme odjakživa – *Škola archaická* 26
- Stačí jen tvrdě pracovat a šetřit – *Škola klasická* 27
- Zbožné přání k bohatství nestačí – *Škola mystická* 30
- Všechny akcie všem – *Škola investorská* 33
- Zkušenosti, data a zdravý rozum nade vše – *Škola pragmatická* 38
- Plánuj a plať – *Škola profesní* 41
- Za tři s odřenýma ušima – *Jak velká je slepá skvrna finanční gramotnosti* 49
- Hra s ohněm nikdy není bez rizika – *Škola osvobozenecká* 53
- Co si vzala vrcholová věda ze dna krize důvěry – *Škola akademická* 59
- Chleba a bitcoin levnější nebude – *Škola kryptická* 62
- Finfluencerům jde o peníze i vliv – *Škola populistická* 65
- Oč usilují mistři stability v nejistém světě – *Škola volnotržní* 72
- To nejlepší ze všech světů 78
- Škola nemyšlení a singularita peněz 81

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Začněme u sebe 88
Z čeho vychází naše finanční zdatnost

- Právě jste splnili vstupní předpoklady 89
- Gramotnost nestačí, potřebujeme zdatnost 89
- O co vám vlastně jde? 91
- Minimalismus 92
- Držte se pravidla jedné setiny 93
- Prosté zapisování čísel nestačí 95
- Za kruhem kompetencí číhají lvi 95
- Dluhy by neměly být samozřejmost 97
- Nezávislost má nedozírnou hodnotu 99

Mentální příprava je základ 101
Sebepoznání je víc než dodržování pouček

- Čelit démonům je moudré 101
- Falešný pocit bezpečí je nebezpečný 102
- Pojmenujte svou motivaci 103
- Pro bohatství zavřeno 104
- Vytyčte si hranici mezi potřebou a přáním 106
- Zdravá skepse aneb proč je naivita drahá 107
- Peníze nejsou hra 109
- O závislostech se mluví 111
- Bojovat s biasy, nelhat si do kapsy 112
- Najměte sami sebe 114
- Trpělivým bohatství přeje 115
- Umírněnost je cesta 116

2 / Finanční sebeřízení a nástroje 119

Příjmy především aneb proč peníze nosí štěstí 121
Jak vydělávat víc peněz a posilovat příjmy i své štěstí

- Aktivní příjem (máme všichni plně ve své moci) 121
- **Zesilovač příjmů:** nástroj pro sledování měsíčních příjmů 125

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

- Malé sázky, když hlava i srdce říkají ano 130
- Kdopak by se oveček bál 131
- Vydělat, přiznat, řádně zdanit 134
- Kdo chce šplhat, musí vědět kam 136
- S kariérou se neriskuje 137
- Za co se platí víc 138
- Kdo chce víc, musí si říct 139
- Vyjednávat z lepší pozice může každý 142
- Každý přivýdělek dobrý? 145
- Než se vrhnete do podnikání 148
- Podpora není ostuda 150
- Prodejte své poklady 152
- Štěstí se dá měřit penězi 155

Zkroťte dluhy i rizika 157

Jak myslet pozitivně na nejhorší

- Na co nás evoluce nepřipravila 157
- Rizika, která nesmí do vašeho rajónu 158
- **Mapa rizik:** pomůcka mapování a prevence 161
- Když dluhy přerostly dlužníka o hlavu 166
- Dobrý dluh je hlavně dobrý marketing 166
- (Ne)zadlužíš 167
- Spálit dluhy do základů a přestříhat kreditky? 170
- Půjčování peněz přenechte profesionálům 171
- Miluj právníka svého 173
- Právní minimum zvládnete i sami 176
- Dbejte o svou digitální bezpečnost 179
- Nečekané se stane skutečností 186

Postavte hradbu z rezerv 188

Frontová linie obrany proti finančním výkyvům a velkým výdajům

- Finanční rezerva nás zachrání 188
- Potřebujete větší rezervu, než si myslíte 189
- Za finanční výkyvy si často můžeme sami 192

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

- Vaše rezerva může mít mnoho podob 194
- Pohodlně chudí, nechutně bohatí 196
- Patříte k mimořádným střadatelům bohatství? 197
- **Finanční bilance s rezervou:** nástroj na tvorbu rezerv proti finančním výkyvům 199

Zamilujte si hospodárnou domácnost 212

Jak nepřicházet o peníze ani o radost ze života

- Hospodárný život má nespočet podob 212
- Když rozumné výdaje naskáčou do nerozumné výše 214
- Dopočítat se malých výdajů není maličkost 218
- Bez evidence není nápravy 222
- **Chytrý účet:** nástroj pro sledování a kontrolu výdajů 225
- Chudí ve vlastním bydlení být nechcete 231
- Držba i údržba domácnosti něco stojí 237
- Druhé bydlení je pro radost, ne pro starost 240
- Školní počty pro dospělé vycházejí jinak 241
- Nechť vám auto dlouho slouží 243
- Hackněte cestování na vlastní pěst 246
- Kontrolovaný luxus si dopřát můžete 249
- Zbavte se starostí z drobných útrat pro radost 251
- Geniální nákupy začínají tím, co nekoupíte 253

Minimum finančních produktů stačí 261

Vaše kompaktní sada pečlivě vybraných služeb

- Finanční služby hrají vedlejší roli, hlavní hvězda jste vy 261
- Svou základní sadu poskládáte levou zadní 263
- Bankovní účet je oporou lidstva i MFP 266
- Žonglování s měnami je dnes hračka 269
- Pojištění si kupte, ale nenechte prodat 271
- Stavební a penzijní spoření vyšly z módy 274
- S dluhovými produkty zacházejte jako s nabitou zbraní 275
- Hypotéka, kterou si nespočítáte, vám to spočítá 276
- Kreditky a kontokorenty míchají benefity se špetkou jedu 279
- Ořežte to na minimum 281

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Rodina má talent 283

Rodinné finance, spolupráce a majetky v proudu života

- Osobní a rodinné finance nejsou jedno a totéž 283
- Ideální rodinu aby dnes pohledal 284
- Jedna finanční hlava rodiny na všechno nestačí 286
- Držgrešle, marnotratníci a finanční průsvitnost 288
- Oceňujte svá finanční nadání 292
- Některé nitky rodinné minulosti je lepší přestřihnout 295
- Rodinná diplomacie mění dělení majetku 296
- Dobyvatelé kufru pokladů 299
- Zdraví je investice s nejvyšší dividendou 304
- Nejhlubší téma rodinných financí nemá ani název 305
- S posledními věcmi života neradno otálet 306
- Umění být štědrý 309

Finanční plán naruby 312

Mocný nástroj pro nahlížení do finanční budoucnosti

- K plánování je třeba mít dobrý důvod 312
- Lepší výhled je často důležitější než cíl 314
- Skládání plánu od píky je jednoduché 316
- Tvoříme a čteme finanční plán naruby 318
- Ladíme plán a děláme minutové experimenty 326
- Zlepšujeme sebeřízení prostřednictvím porozumění 331
- Zjednodušujeme měsíční plánování a údržbu 333
- Nahlížíme přes rameno podnikatelům 334
- Plán mění naše vnímání budoucnosti 336

Investice do budoucnosti, kterou neznáme 338

Jak přemýšlet o investování ve světě, který se nám mění před očima

- Co dělají moudří a kvalifikovaní investoři jinak 338
- Kdo chce být rentiérem, musí začít hodně počítat 341
- **Přehled čistého bohatství:**
  nástroj pro sledování vývoje celkového jmění 344

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

- Správa majetku svépomocí neznamená, že se nemůžete s nikým poradit 351
- Nejcennější lekce vám uštědří trh 354
- Práce s majetkem je zároveň práce s riziky 357
- Potřebujete vlastní investiční strategii, a to potrvá 360
- Nepodceňte výjimečnost akcií a indexových fondů 363
- I pasivní investování do akcií vyžaduje znalosti a praxi 372
- Dluhopisy nejsou pro každého 382
- Jak dobrou investicí jsou nemovitosti? 386
- Investovat se učíme celý život 393

S nadhledem 394
Jedna dobře míněná rada na konec

- Připravte se na změnu perspektivy 394
- Reinvestujte sami sebe 395
- Nejste v tom sami 396

Velká prosba na závěr 397
Děkovačka před oponou 398
Zdroje a tipy, co číst dál 400

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

1 / Finanční zdatnost

PROSÍM, NASTUPTE SI

Naprosto přesně si vybavuju okamžik, kdy jsem si poprvé v životě naplno a až do morku kostí uvědomil, že jsem finančně zranitelný a zmanipulovatelný.

Bylo mi něco přes dvacet. Žil jsem tehdy ve Valticích na jižní Moravě, odkud jsem vyrazil v pátek ráno stopem za kamarády do jižních Čech. Někde u Moravských Budějovic mi zastavilo malé auto s německou poznávací značkou. Řidič, muž kolem čtyřicítky, stáhl okénko a zeptal se mě anglicky, kam jedu. Odpověděl jsem a on na to, že jede do Německa a máme společnou cestu. Ať si nastoupím, že mě rád sveze.

Není na něm nic zvláštního. Bavíme se o cestování, mé práci, běžných věcech. Vrací se sice do Drážďan, ale klidně prý udělá zajížďku mým směrem, protože domů už stejně nedojede. Zajímá mě proč a on na to, že ho někde na jihu okradli o všechny peníze, mobil i doklady a už nemá v nádrži dost paliva. Nezbude mu než auto odstavit a sehnat si odvoz.

Prosí mě, jestli bych zavolal na linku pomoci řidičům, aby mu zajistili odtah. Volám a zjišťuju, že nezajistí, protože není členem německého autoklubu. Přemýšlím, jak mu pomoct. Půjčit mu nemůžu, protože peníze mi vystačí tak akorát na víkend. Nakonec se rozhodnu, že udělám dobrý skutek a pomůžu mu jako cestovatel cestovateli v nouzi. Navrhnu, že mu na nejbližší pumpě natankuju plnou, sjedu s ním na otočku do Drážďan, kde mi peníze vrátí, a pak mě odveze do jižních Čech.

Samozřejmě souhlasí. Do Drážďan přijíždíme až navečer. Zaparkujeme před nějakým činžákem a jdeme nahoru do jeho bytu, aby si sbalil věci na cestu. Neprotestuju, chci hlavně co nejdřív vyjet.

Sedám si ke stolu a čekám, až se nachystá. Nakonec přichází a usedá proti mě. Chvíli mlčí a pak mi zcela bez obalu řekne, že jsem mu nepomohl z vlastní vůle, ale protože mě *přiměl to udělat*. Všiml si, že jsem extrovertní, upovídaný a rád cestuju. Udělal zajížďku, aby mi jakoby prokázal službu, a postupně mě angažoval do svého problému, například voláním

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

na asistenční linku, i když už předem věděl, že mu nepomůžou. Zkrátka mě nenápadně zmanipuloval tak, až jsem mu peníze sám nabídl.

Polilo mě horko, protože mi okamžitě došlo, že má pravdu. Kdyby si o peníze řekl přímo, měl bych se na pozoru a žádné bych mu nedal. Takových povídaček si lidi navymýšlejí. Ale tím, že mě přečetl a dokonale sehrál roli nevinné oběti krádeže a cestovatele v nesnázích, mě doslova převezl. Nevěděl jsem, co na to říct.

Po chvíli napjatého ticha dodal: „Ale pomohl jsi mi a já splním, co jsem slíbil. Vrátím ti peníze a pojedeme do Čech." Slovo dodržel. Cestu zpět jsem ale musel odřídit já sám, zatímco on po celodenní jízdě odpadl a spal.

Když jde o peníze, jen intuice nestačí

Dostal jsem lekci, která mě naštěstí nepřišla draho. Měl jsem tehdy už za sebou pár let práce v cizině, projetou půlku Evropy a léta dospívání v rodině podnikatelů, kteří se mě snažili připravit na všechno. Připadal jsem si zcestovalý a zkušený. Nebyl jsem ale *dost* obezřetný; až jsem narazil na člověka, který to poznal a dokázal využít ve svůj prospěch. Kvůli blbé tisícovce na benzín!

Došlo mi, že jakmile jde o peníze, nestačí spoléhat jen na povrchní intuici a doufat, že poznám, kdo nehraje úplně fér. Ať už je to neznámý člověk, firma, či dokonce kniha, která mi chce něco prodat, nemůžu automaticky předpokládat, že rozumím skrytým motivacím v pozadí.

Díky odhalení vlastní zranitelnosti jsem si uvědomil, že pokud nechci, aby se mi něco podobného stalo znovu, musím radikálně přehodnotit svůj přístup k penězům: Předvídat a nepodceňovat rizika. Stanovit si základní pravidla a dodržovat je. Nevydávat peníze jen tak. Pravidelně věnovat čas tomu, aby se mé příjmy, rezervy, hospodaření i investice ubíraly rozumným směrem. Mít v tom systém. A taky neopakovat stejné chyby.

O čem je tahle kniha

Lidé si často myslí, že osobní finance jsou hlavně o plánování a výběru finančních produktů pro zajištění spoření, hypotéky, investování a podobně. Nebo mají jinou konkrétní představu, převzatou z jednoho zdroje.

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Jenomže tak jednoduché to není. Naše finanční rozhodování se neodehrává ve vzduchoprázdnu, stranou všech vnějších vlivů a rizik. Celý svět nám touží něco prodat a taky vnutit své *finanční myšlení.* Jenže i to má mnoho podob, které si navzájem konkurují.

Pro naše osobní finance to znamená jediné: Chceme-li mít dobrý přehled, musíme mít především dostatečný rozhled, vlastní názor na to, co je pro nás doopravdy přínosné, a nástroje, které slouží výhradně nám a nikomu jinému.

A přesně o tom je moje kniha. Úvodní část věnovaná *finanční sebeobraně a zdatnosti* vám dodá nezbytný nadhled a posílí vaši odolnost vůči častým chybám i mocným tlakům, jejichž působení si v téhle chvíli možná ani neuvědomujete.

Ta druhá, o *finančním sebeřízení a nástrojích*, vám pak umožní vytvořit si vlastní minimalistický systém pro řízení osobních financí, který bude v naprostém souladu s vaší osobností, potřebami i časovými možnostmi.

Hospodaření s penězi a majetkem je dovednost jako každá jiná. Nemusíte si tedy dělat obavy, že na to nemáte buňky. Nejde o nadání, ale o chuť věnovat svým financím trochu času a postupně se v jejich řízení zlepšovat. Stačí chtít a vytrvat.

Živá inteligence

Než se do toho pustíme, chtěl bych vám ještě ve stručnosti přiblížit, z čeho – nebo přesněji *z koho* – vycházím. Tahle kniha čerpá především z živé (nikoli umělé) inteligence mnoha lidí:

- od autorů odborných a populárně-naučných knih, vědeckých studií a průzkumů (ty hlavní uvádím přímo v textu, zbylé v e-knize a online dodatku formou odkazů),
- od přizvaných odborných oponentů a expertů na dílčí témata obsažená v knize,
- od podnikatelů a podnikatelek, s nimiž jsem od roku 2003 pracoval jako konzultant,
- od lidí, kteří se mnou absolvovali důvěrné hloubkové rozhovory o svých financích (řada přímých citací pochází ze záznamů těchto rozhovorů),

- od nezávislých profesionálek a profesionálů od nás i ze světa,
- od účastníků mých školení, přednášek či debat napříč Českem a zeměmi EU,
- od publicistů, kteří o financích a investování píšou,
- od tvůrců a osobností, jejichž práce se osobních financí dotýká,
- od beta-čtenářů a editorů, díky nimž je text srozumitelnější a přístupnější,
- a samozřejmě taky z mé vlastní a naší rodinné zkušenosti.

Snažil jsem se, aby široký záběr zdrojů odrážel pestrost zavedených přístupů i životních zkušeností lidí různého věku, založení či profese. Proto, ať už jste zaměstnaní, v důchodu, studujete, či podnikáte; žijete sami, s rodinou, či partnerem; nebo jste v úplně jiné životní situaci, vždy zde najdete mnoho relevantní inspirace a podnětů ke zlepšení.

Pokud jde o nástroje finančního sebeřízení, opírám se o zkušenosti drobných podnikatelů, živnostníků a freelancerů, jejichž podpoře se profesně věnuju přes dvacet let. Jedná se o lidi, kteří musí často čelit finančním výkyvům a taky rizikům spojeným s podnikáním. Přesto (anebo právě proto) se s nimi naučili žít způsobem, který je ukázkovým příkladem dosahování finanční stability v proměnlivém světě. V téhle knize jsem jejich jedinečný přístup k financím vůbec poprvé zobecnil a popsal i pro nepodnikatele tak, aby z něj mohl těžit každý.

Peníze jsou krví podnikání a téměř každá konzultace, kterou jsem kdy jako podnikatelský poradce absolvoval, se jich tak či onak týkala. Tenhle důraz je ve výsledku dost znát. Například v prvním velkém českém průzkumu podnikání na volné noze, který jsme v roce 2015 uspořádali spolu s kolegy z Navolnenoze.cz, hodnotilo 86 procent dotázaných svou finanční situaci jako obstojnou až velmi dobrou. Pro srovnání, Centrum pro výzkum veřejného mínění téhož roku uvedlo, že pro víc než polovinu českých občanů a domácností bylo složité vyjít se současnými příjmy a „naopak bez potíží hospodaří se svými příjmy především podnikatelé a OSVČ".

Další velký průzkum pokrývající téma osobních financí nezávislých profesionálů a drobných podnikatelů jsme uspořádali v roce 2024 a místy se na něj odkazuju i zde, jednoduše jako na „náš průzkum". Výsledky najdete na: Navolnenoze.cz/jakse

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Óda na obyčejný svět

Svobodný muzikant Vlasta Redl složil spoustu krásných písní a slok. Dodnes se mnou asi nejvíc rezonuje ta, v níž zpívá, že ráj je obyčejný svět spravedlivých lidí:

Protože ráj / to je obyčejný svět
kde platí zákony / kde platí slovo / a kde platí daný slib
Obyčejná důvěra / v obyčejnou spravedlnost
obyčejná naděje / že doopravdy / bude zase líp

Redlova poetická zkratka je geniální svým vhledem, že pravý ráj a bohatství nespočívá jen v tom, co vlastníme, ale i v tom, do jaké rodiny, společnosti a doby se narodíme. Do popředí staví zdánlivě obyčejné věci, které dělají z prostého života ráj na zemi.

I lidé, kteří „jen" žijí své každodenní životy a postoj k penězům si utvářejí jaksi mimoděk cestou, mohou být velmi hospodární a bohatnout, aniž by se řídili radami zvenčí. Jejich přístup bývá pragmatický a osobitý, ale právě tím může inspirovat. Není to schéma, ale život: finanční sebeřízení v jedné ze svých nesčetných podob.

Tahle diverzita osobitých přístupů je pro společnost i téma osobních financí nesmírně cenná. Vzdávám jí hold tím, že jsem do textu zakomponoval i drobné příběhy a zkušenosti lidí, kteří se odlišují a dělají *něco* jinak než ostatní.

Svět je složitý a nepředvídatelný. Ve vlastním zájmu bychom se tak měli mít vždy na pozoru před iluzí, že v otázkách peněz a majetku existuje jen jeden správný pohled na věc – ať už ten náš, nebo cizí.

Hned v další kapitole si proto ukážeme, že takových pohledů existuje celá plejáda. Obecný přehled, co nabízejí ty nejlepší z nich, vám pak pomůže vyhnout se chybám z neznalosti a využívat postupy, které se v praxi osvědčily a zároveň odpovídají vašim hodnotám.

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Finanční sebeřízení představuje v kontextu téhle knihy váš vlastní systém či přístup k řízení osobních financí. Tvoříme si ho tedy svépomocí na základě vlastní invence, potřeb, pravidel, nástrojů a inspirace ze zdrojů, které považujeme za důvěryhodné.

Konkrétní podoba finančního sebeřízení je u každého jedinečná a postupem času se vyvíjí, protože odráží naši perspektivu i osobnost. Na rozdíl od víc formalizovaných přístupů zahrnuje prakticky všechno, co se našich osobních (případně partnerských či rodinných) financí týká. Hlavní oblasti, které typicky pokrývá, jsou tyhle:

- hodnotový rámec včetně finanční výchovy či jiných určujících vlivů
- finanční myšlení, proces sebevzdělávání a osvojování znalostí
- posílení sebekontroly, prevence impulzivního chování a dalších rizik
- stanovení priorit a z nich vyplývajících finančních cílů nebo strategií
- vlastní rutiny, nástroje, pomocné evidence a práce s nimi
- poradenská podpora a spolupráce: právo, daně, kyberbezpečnost a tak dále
- praxe: tvorba příjmů a rezerv, krocení dluhů a výdajů, nákupy a hospodaření domácnosti, výběr finančních produktů a služeb, finanční plánování, investice, správa rodinného majetku, drobné podnikání a případně další praktická témata podle našich osobních preferencí

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Následuje ukázka z kapitoly
Začněme u sebe

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Dluhy by neměly být samozřejmost

Ve čtivé knize *Dluh: Prvních 5000 let* zdokumentoval americký antropolog David Graeber to, jak byl dluh odnepaměti využíván nejen jako nástroj směny a ekonomického růstu, ale taky jako velmi efektivní prostředek k zotročování lidí.

Dluh jako koncept má velmi temnou historii, která je v naší kolektivní paměti stále živá. U mnoha lidí se manifestuje jako averze k jakékoli formě zadlužení. V míň rozvinutých částech světa navíc nejde o historii, ale akutní problém spojený s moderním otroctvím, zločineckým i státním terorem. „Rusko mobilizuje 20 tisíc mužů každý měsíc. Údajně se nejedná o dobrovolníky, ale o různé lidi s problémy se systémem, jako jsou vězni nebo dlužníci, kterým je slibovaná svoboda, respektive finance," informoval například v roce 2023 server Válka.online o jedné z verbovacích taktik putinovského režimu. *Dlužíš? Marš s tebou na frontu!*

Dluh je ale pro kapitalismus nepostradatelný. Pohání firmy, osobní i jiné investiční projekty, pohání celé státy. Ve své moderní industrializované podobě působí pozitivně až neškodně. Osobní zadlužení, dřív tolik odmítané a nevítané, dnes běžně vzniká i při nákupu spotřebních věcí prostřednictvím kreditek, kontokorentů a spotřebitelských úvěrů. Dluh je všudypřítomný. Jeho normalizace však zároveň vede i v civilizovaných zemích k povážlivým problémům, stresem z osobního předlužení počínaje, exekucemi, osobními bankroty, bezdomovectvím a sebevraždami konče. Nezvládnutý dluh ničí životy a rozvrací rodiny.

I ve vyspělých západních zemích, jako je Česko, má dluh stále svou temnou stranu, jen ji přes reklamy prodejců, poskytovatelů půjček a úvěrů často nevidíme. Proto si myslím, že podobně jako máme důrazné varování na krabičkách cigaret, mohli bychom jej mít i na každé smlouvě o půjčce, úvěru nebo hypotéce:

> *Ministerstvo financí varuje: vysoká míra zadlužení může vést k závažným nežádoucím a nepředvídatelným důsledkům, včetně trvalé ztráty majetku, ohrožení zdraví a vztahů, ztráty společenského postavení a střechy nad hlavou.*

Samozřejmě žertuju, protože dluh má na rozdíl od kouření i světlé stránky. Přesto si myslím, že čistě pro osobní potřebu by nebylo od věci mít

takové varování po ruce pokaždé, když hrozí, že se k dluhu lehkovážně upíšu a ponesu následky.

Neznamená to dluh za každou cenu odmítat a vyhýbat se mu, ale zkrátka k němu přistupovat zodpovědně, podobně jako k jiným rizikovým substancím. Benzín v nádrži je fajn, ale lít ho do ohně nebudete. Nebo aspoň doufám.

S velmi konzervativním postojem k osobnímu zadlužení jsem se setkal u drtivé většiny lidí, s nimiž jsem dělal hloubkové rozhovory – zvlášť mezi freelancery a podnikateli, pro které je finanční disciplína zásadní.

Například uznávaná byznysová mentorka Margareta Křížová, která se finanční osvětě dlouhodobě věnuje a s Českou televizí natočila pořad *Máme na to*, v našem rozhovoru z roku 2021 otevřeně přiznává, že ona sama má z dluhů hrůzu: „Kdykoli jsme měli cokoli na splátky, při první příležitosti jsem se to snažila splatit. Protože když se přestane přechodně dařit, najednou máš závazky za krkem a nemůžeš je snížit. Nemůžeš je přestat splácet, nebo se dostaneš do strašných problémů. Život na splátky je samozřejmě lákavý, obzvlášť v dnešní době, kdy lidi mají potřebu ukázat, že na to mají," popisuje Margareta racionální důvody, které se za jejím postojem skrývají.

Když jsme o pár let později znovu probírali, odkud její filozofie pramení, vyzdvihla především vliv prarodičů, kteří ji vychovali: „Byli to nesmírně vzdělaní, úžasní lidé, díky nimž jsem tam, kde jsem. Jejich válečná a poválečná zkušenost je vedla k tomu, že plýtvat je špatné. Dokázali mi dát krásné dětství i bez toho, že bychom měli přebytek. Tahle šetrnost ve mně zůstala. Takže i když jsme si třeba později brali s manželem hypotéku, tak jsem chtěla, aby byla co nejmenší a na co nejkratší dobu," vzpomíná Margareta.

Její vzpomínka dokládá význam finanční výchovy a že dluhy není nutné démonizovat, zcela odmítat ani si vyčítat, že už nějaké máte. Je však přínosné nebrat je na lehkou váhu jako samozřejmost, o níž se nediskutuje.

Větší dluhy svým způsobem zužují naše možnosti i budoucnost na jeden nalajnovaný splátkový kalendář, který je nutné dodržet. Pro lidskou mysl je navíc těžké srovnat si okamžité uspokojení, například z nově zakoupeného bytu, s roky dřiny, které musí následovat.

Co by skutečně chtělo naše budoucí já? A pogratuluje si ke správnému rozhodnutí i v míň růžových scénářích, které mohou nastat? Co když

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

přijde o práci, pevné zdraví, rozvede se nebo zjistí, že v novém velkém domě bude s dětmi žít jen pár let, než vyletí z hnízda?

Připoutat svou budoucnost k jednomu velkému dlouhodobému závazku není maličkost. Nemluvě o úrocích, které za ta léta spolehlivě naskáčou a ukrojí si kus našeho bohatství. Dobrá praxe proto je přistupovat k dluhu velmi opatrně a umět si jeho důsledky aspoň v základních obrysech namodelovat a spočítat. Nebo si přinejmenším pro začátek do hloubky promyslet, jaký vztah k němu máte a proč.

Nezávislost má nedozírnou hodnotu

Finanční nezávislost je tak provařené spojení, že si pod ní spousta lidí představí jen onu idealizovanou svobodu od práce a život z renty. Pro někoho může být její dosažení důležité, pro jiné vůbec. Často se přitom zapomíná, že v oblasti financí má nezávislost i spoustu jiných podob. Je to univerzální hodnota, která je mnohem důležitější než pouhé vyvažování výdajů a renty.

Nezávislost na věřitelích i dlužnících; na státu a jeho podpoře; na konkrétním zaměstnavateli, klientovi nebo jiném chlebodárci. Nezávislost a objektivita informačních zdrojů, ze kterých čerpáme. Nezávislost finančního myšlení a odstup od lidí, kteří nám do něj mluví. Nezávislost finfluencerů, finančních a investičních poradců, jakož i naše nezávislost na nich a jejich radách. Nezávislost na bance, jediném investičním brokerovi či konkrétní investici…

Pravá nezávislost se skládá z mnoha dílčích částí, o něž je nutné pečovat, aby se neumenšovala, ale naopak rostla. Když si například vybírám aplikace a nástroje, které budu pro správu svých financí používat, kladu důraz na to, abych mohl kdykoli v budoucnu nástroj změnit a svá data přetáhnout jinam. Nebo když se upisuju k placení nějaké služby, třeba v bance nebo u mobilního operátora, zajímám se, jak snadno a za jakých podmínek ji můžu vypovědět. Nezávislost se těžce nabývá, ale lehce ztrácí. Proto si ji musíme chránit a být si jejího významu vědomi.

Pokud mám na výběr z většího množství srovnatelných možností s různě velkým dopadem na mou budoucí nezávislost, skoro vždycky volím tu svobodnější, i kdyby mě to mělo stát extra úsilí nebo peníze navíc. A nebude to pocitová, ale pragmatická volba.

Volně šiřitelná ukázka z knihy NA VYSOKÉ NOZE: Řiďte své finance sami a s nadhledem

Větší nezávislost má tu výhodu, že když vám šťastná náhoda přihraje do života ojedinělou příležitost, chopíte se jí snáz než člověk, který svou nezávislost vyměnil za slevu, zdání jistoty, dárek „zdarma“ nebo jinou zbytnost. Skutečnou hodnotu nezávislosti oceníme až časem a předem nikdy nevíme, jak velká bude. Pravděpodobně ale bude větší, než se nám jeví, dokud ji neuplatníme.

V proměnlivém prostředí je udržování nezávislosti přínosnější než ve světě, který je předvídatelný a příliš se nemění. Těm, kteří ji kultivují, dává svobodu kdykoli změnit směr, reagovat na podněty rychleji, s lehkostí a bez velkých nákladů.

Principem nezávislosti se proto řídí i nástroje finančního sebeřízení představené v této knize. Jednoduchá tabulka, kterou si sami upravíte a povedete, je transparentnější než nablýskaná apka, která myslí nebo dokonce řídí peníze za vás a do jejíhož pozadí úplně nevidíte. Tím neříkám, že podobné nástroje nemáte používat. Jen je dobré počítat s tím, že to může vést k nečekaným důsledkům, které možná pochopíte, až když bude pozdě.

PRAKTICKÉ OTÁZKY A ÚKOLY
pro lepší finanční sebeřízení

- Co v souvislosti s penězi aktuálně nejvíc omezuje vaši nezávislost?
- Co patří a naopak nepatří do vašeho kruhu kompetencí v osobních financích?
- Kolik času měsíčně můžete finančnímu sebeřízení v pohodě věnovat?
- Jak byste popsali svůj postoj k dluhu? Klidně k sobě buďte zcela upřímní.

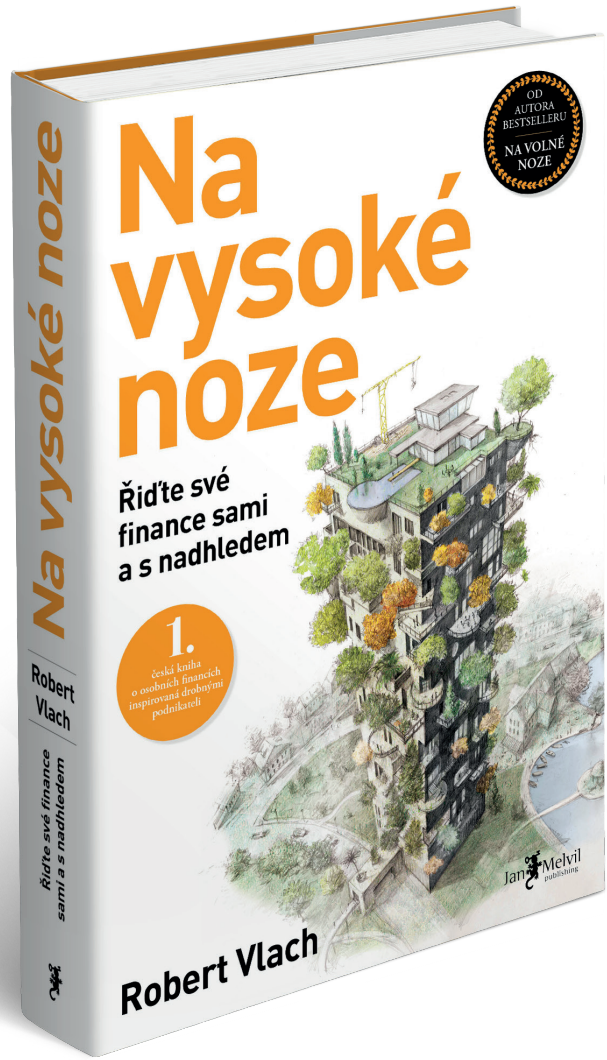

Ukázka z knihy Na vysoké noze

Robert Vlach

Jan Melvil Publishing

www.melvil.cz

Kniha je dostupná v tištěné i elektronické podobě.